

Ορολογική και γλωσσική επιμέλεια ελληνικής έκδοσης προτύπων ISO με εστίαση στη νομική ορολογία

Παναγιώτης Γ. Κριμπάς
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
pkrimpas@bscc.duth.gr

Περίληψη

Αυτή η παρουσίαση αφορά ζητήματα ορολογικής και γλωσσικής επιμέλειας ελληνικής έκδοσης προτύπων ISO από τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) με εστίαση στη νομική ορολογία. Ως υπόδειγμα χρησιμοποιήθηκε το πρότυπο ΕΛΟΤ ISO 37001:2016.

Λέξεις-κλειδιά: ΕΛΟΤ, εννοιοστρεφής, ISO, μετάφραση, νομική γλώσσα, νομική ορολογία, πρότυπα, τυποποίηση

1. Εισαγωγή

Το υλικό που παρουσιάζεται στη συνέχεια έχει προκύψει μετά από τυχαία επιλογή προβληματικών (σε σχέση με το αντίστοιχο πρότυπο ISO) διατυπώσεων/αποδόσεων που επισημάνθηκαν στο αρχικό μετάφρασμα του ISO 37001:2016 που συντάχθηκε στο πλαίσιο του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (στο εξής: ΕΛΟΤ) και τέθηκε υπόψη μου από τον Ιωάννη Χ. Σαριδάκη με σκοπό να πραγματοποιήσω τη σχετική γλωσσική και ορολογική επιμέλεια. Το συγκεκριμένο, σχετικά πρόσφατο, πρότυπο επιλέχθηκε απλώς ως υπόδειγμα για την παρουσίαση και τον σχολιασμό διαφόρων ζητημάτων που μπορεί να ανακύψουν κατά τη σύνταξη ελληνικών προτύπων που περιέχουν νομική γλώσσα, συμπεριλαμβανομένης της νομικής ορολογίας, ακριβώς επειδή περιέχει πολλούς νομικούς όρους και, συχνά δυσμετάφραστες, νομικές διατυπώσεις. Ορισμένα από τα κειμενικά τεμάχια (Κριμπάς 2017: 66–67) που επιλέχθηκαν για συζήτηση μου τα υπέδειξε ο ίδιος ο Ι. Σαριδάκης επειδή, όπως μου ανέφερε, προκάλεσαν ερωτήματα κατά τη διαδικασία διατύπωσης, στο πλαίσιο του ΕΛΟΤ, του συγκεκριμένου ελληνικού προτύπου ή άλλων, παλαιότερων ελληνικών προτύπων που περιέχουν νομική γλώσσα.

Όσον αφορά ειδικά τους νομικούς όρους, τα ζητήματα που ανακύπτουν συνδέονται με την εννοιοστρεφή χρήση των εκάστοτε όρων στο ελληνικό κείμενο, καθώς αυτοί επιστρατεύονται ως εννοιολογικά – και, κατ' επέκταση, μεταφραστικά – ισοδύναμοι¹ των αγγλικών όρων που περιέχονται στο αρχικό πρότυπο ISO, το οποίο χρησίμευσε ως βάση για την εκπόνηση του αντίστοιχου προτύπου ΕΛΟΤ. Όσον αφορά τη νομική γλώσσα εκτός της νομικής ορολογίας, τ.έ. όλα εκείνα τα γλωσσικά στοιχεία που εντάσσουν ένα κείμενο στην ευρεία κατηγορία των νομικών κειμένων ή, έστω, στην κατηγορία κειμένων που περιέχουν (και) νομική γλώσσα, τα σχετικά ζητήματα μπορούν να χαρακτηριστούν ευθέως μεταφραστικά.

Η νομική μετάφραση, όπως έχουμε αναφέρει επανειλημμένα σε προηγούμενες δημοσιεύσεις μας (Βαλεοντής & Κριμπάς 2014: 241–253, Κριμπάς 2015: 20–23, Κριμπάς & Σφακιανάκη 2015: 71–73, Κριμπάς 2017: 107–120, Κριμπάς 2017b: 67–69,) – στις οποίες παραπέμπουμε τον αναγνώστη και σε σχέση με την οικεία διεθνή βιβλιογραφία – αποτελεί ιδιαίτερη κατηγορία μετάφρασης και υπάγεται στη θεσμική

1 Για την έννοια της μεταφραστικής ισοδυναμίας βλ. ενδ. Κριμπάς (2009: 10–11), Κριμπάς (2011), Κριμπάς & Σφακιανάκη (2015: 77–78), Κριμπάς (2017: 48–64), Κριμπάς (2010a: 100–104, 106, 108, 111, 113), Κριμπάς (2017: 72–80, 82), Κριμπάς & Karadimou (2018).

μετάφραση (Βαλεοντής & Κριμπάς 2014: 21–22, 24–25, 30, 244–245, 253, 265) που, με τη σειρά της, υπάγεται στη μετάφραση κειμένων που περιέχουν γλώσσα για ειδικούς σκοπούς. Σε ιδανικές συνθήκες, τα νομικά κείμενα θα πρέπει να μεταφράζονται από ειδικούς οι οποίοι έχουν λάβει εκπαίδευση τόσο στη νομική επιστήμη, όσο και στη μετάφραση ως θεωρία και ως πράξη. Στην πράξη, ωστόσο, πολλές μεταφράσεις κειμένων που περιέχουν νομική γλώσσα πραγματοποιούνται από πρόσωπα που δεν είναι νομικοί επιστήμονες, συχνά μάλιστα ούτε εξειδικευμένοι μεταφραστές. Αυτή η έλλειψη εξειδίκευσης συνεπάγεται ότι, όσο καλά και να γνωρίζουν τη γλώσσα-πηγή και τη γλώσσα-στόχο, τα εν λόγω πρόσωπα δεν είναι, κατά κανόνα, σε θέση να γνωρίζουν τις λεπτές διαφορές μεταξύ νομικών εννοιών, αφενός, και την καθιερωμένη νομική γλωσσική χρήση, αφετέρου – τόσο στο πλαίσιο της γλώσσας-πηγής, όσο και στο πλαίσιο της γλώσσας-στόχου. Τέτοια μεταφραστικά/γλωσσικά ζητήματα εντοπίζονται σε πολλά νομικά κείμενα ή κείμενα που περιέχουν νομική γλώσσα που μεταφράζονται στην ελληνική.

Η συγκεκριμένη παρουσίαση απευθύνεται κατά βάση σε πρόσωπα που συντάσσουν, για λογαριασμό του ΕΛΟΤ, ελληνόγλωσσα πρότυπα που περιέχουν νομική γλώσσα, με αφετηρία τα οικεία αγγλόγλωσσα πρότυπα.

2. Συνοπτική παρουσίαση του υλικού

Στον πίνακα (Πίνακας 1) που ακολουθεί παρουσιάζονται μερικές τυχαία επιλεγμένες περιπτώσεις εννοιοστρεφούς δευτερογενούς οροδοσίας/μετάφρασης στις οποίες τίθενται διαφόρων ειδών ζητήματα που χρειάζονται αντιμετώπιση, είτε υπό μορφή διόρθωσης της αρχικά προταθείσας διατύπωσης, είτε υπό μορφή βελτίωσής της. Στην πρώτη στήλη του πίνακα αναφέρεται το σημείο του κειμένου του προτύπου στο οποίο εντοπίζεται το εκάστοτε ζήτημα, στη δεύτερη στήλη περιέχεται το υπό εξέταση κειμενικό τεμάχιο της αρχικής (αγγλόγλωσσης) εκδοχής του προτύπου, στην τρίτη στήλη περιέχεται η προσωρινή, ανεπίσημη ελληνική εκδοχή του συγκεκριμένου κειμενικού τεμαχίου όπως μου υποβλήθηκε για επιμέλεια, και στην τέταρτη στήλη περιέχονται παρατηρήσεις αναφορικά με ένα ή περισσότερα προβληματικά σημεία και προτείνονται ορθές ή καταλληλότερες, εννοιοστρεφείς διατυπώσεις/μεταφράσεις. Τα επίμαχα σημεία επισημαίνονται με κόκκινη γραμματοσειρά. Η εντονότερη γραμματοσειρά υπήρχε ήδη στην αγγλόγλωσση εκδοχή του προτύπου και έχει αναπαραχθεί και στην ελληνόγλωσση εκδοχή του. Οι συντομογραφίες «βλ.», «κεφ.», «παρ.» και «σημ.» σημαίνουν, αντίστοιχα, «βλέπε», «κεφάλαιο», «παράγραφος» και «σημείωση».

Πίνακας 1

Σημείο αναφοράς στο κείμενο	Πρωτότυπη (αγγλόγλωσση) εκδοχή	Ελληνική εκδοχή πριν από την επιμέλεια	Παρατηρήσεις-Διορθώσεις-Προτεινόμενες διατυπώσεις
Τίτλος	Anti-bribery management systems — Requirements with guidance for use	Συστήματα διαχείρισης κατά της δωροδοκίας — Απαιτήσεις και οδηγίες εφαρμογής	Η σύμφραση διαχείριση κατά δεν είναι δυνατή στην ελληνική. <u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Συστήματα διαχείρισης καταπολέμησης της δωροδοκίας — Απαιτήσεις και οδηγίες εφαρμογής

<p>Εισαγωγή, 2η παρ., 5η γραμμή</p>	<p>In most jurisdictions, it is an offence for individuals to engage in bribery and there is a growing trend to make organizations, as well as individuals, liable for bribery.</p>	<p>Στις περισσότερες δικαιοδοσίες, η εμπλοκή ατόμων σε δωροδοκία αποτελεί αδίκημα και υπάρχει αυξανόμενη τάση τόσο για τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα να καθίστανται υπόλογα για πράξεις δωροδοκία.</p>	<p>Ο αγγλικός νομικός όρος jurisdiction χρησιμοποιείται εδώ με τη σημασία έννομη τάξη, νομικό σύστημα και όχι δικαιοδοσία, όπως φανερώνει, άλλωστε, και η χρήση του όρου στον πληθυντικό.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Στις περισσότερες έννομες τάξεις/Στα περισσότερα νομικά συστήματα, η εμπλοκή [...]</p> <p><u>Παρατήρηση:</u> Η έννοια που κατασημαίνουν οι όροι έννομη τάξη και νομικό σύστημα δεν θα πρέπει να συγχέονται με την έννοια που κατασημαίνει ο όρος νομικό πλαίσιο (= legal framework), καθώς ο τελευταίος αναφέρεται σε ένα υποσύνολο κανόνων δικαίου, ενώ η έννομη τάξη ή το νομικό σύστημα περιλαμβάνουν τη σύνολη νομοθεσία ενός κράτους.</p>
<p>4.1 η)</p>	<p>applicable statutory, regulatory, contractual and professional obligations and duties</p>	<p>εφαρμόσιμες νομοθετικές, κανονιστικές, συμβασιακές και επαγγελματικές υποχρεώσεις και καθήκοντα</p>	<p>1. Σε περιπτώσεις όπως αυτή, είναι εσφαλμένη η απόδοση του οροστοιχείου applicable με το εφαρμόσιμες (λόγω της συνήθους αντιστοιχίας των οροστοιχείων -able και -σιμος), ενώ τυχόν απόδοση με τα ισχύουσες, κείμενες δεν θα ήταν επίσης ακριβής στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπου η διατύπωση του αγγλόγλωσσου προτύπου είναι δεοντολογική και όχι απλώς οντολογική.</p> <p>2. Ο κατά καιρούς προταθείς όρος συμβασιακές ως απόδοση του contractual είναι εσφαλμένος και δεν χρησιμοποιείται στους νομικούς κύκλους. Ο μόνος δόκιμος όρος είναι συμβατικές.</p> <p>3. Στη συγκεκριμένη περίπτωση το duties θα αποδιδόταν ίσως καλύτερα με το υπηρεσιακές υποχρεώσεις, απόδοση που και σημασιολογικά ακριβέστερη θα ήταν (καθότι το καθήκοντα παραπέμπει και σε ηθικές υποχρεώσεις), και δεν θα έθετε ζήτημα συμφωνίας γένους μεταξύ των επιθετικών προσδιορισμών και των δύο προσδιοριζόμενων ουσιαστικών.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> εφαρμοστές νομοθετικές, κανονιστικές, συμβατικές και επαγγελματικές και υπηρεσιακές υποχρεώσεις</p>
<p>Κεφ. 1, 3η παρ., 1η γραμμή</p>	<p>This document does not specifically address fraud, cartels and other anti-trust/competition offences, money-laundering or other activities related to corrupt practices</p>	<p>Το παρόν έγγραφο δεν αντιμετωπίζει ειδικότερα την απάτη, τα καρτέλ και άλλες αντιμονοπωλιακές παραβιάσεις/παραβάσεις ανταγωνισμού, ξέπλυμα χρήματος ή άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με πρακτικές διαφθοράς</p>	<p>Κατά το ΛΚΝ παραβιάζω = παραβαίνω, αθετώ συμφωνία, όρο, υπόσχεση, π.χ. <i>Παραβίασαν τη συνθήκη/τα συμφωνημένα</i>, ενώ παραβαίνω = αθετώ κάτι συμφωνημένο, παραβιάζω κάτι θεσμοθετημένο, όπως συμφωνίες/νόμους/κανονισμούς/διατάξεις, π.χ. <i>Οι αντικυβερνητικοί στρατιώτες παρέβησαν τη συμφωνία για κατάπαυση του πυρός</i>.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Το παρόν έγγραφο δεν αντιμετωπίζει ειδικότερα την απάτη, τα καρτέλ και άλλες αντιμονοπωλιακές παραβιάσεις/παραβάσεις ανταγωνισμού, ξέπλυμα χρήματος ή άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με πρακτικές διαφθοράς</p>

			<p><u>Παρατήρηση:</u> Κατά καιρούς υπήρξε συζήτηση στο πλαίσιο του ΕΛΟΤ για τη δυνατότητα εξεύρεσης ελληνικού όρου για την απόδοση της έννοιας που κατασημαίνεται με τον δάνειο όρο καρτέλ (< γαλλ. cartel). Ωστόσο, ο όρος καρτέλ είναι διεθνοποιημένο άμεσο δάνειο από τη Γαλλική, άρα δεν χρειάζεται να αναζητείται ελληνικός αντίστοιχος όρος². Θα μπορούσε, πάντως, να αντικατασταθεί από τον ιταλικό όρο cartello, η ελληνική εκδοχή του οποίου θα ήταν *καρτέλο, ώστε να αποφεύγεται το άκλιτο (κατά τα καπέλλο κ.λπ.)³.</p>
3.1	<p>bribery offering, promising, giving, accepting or soliciting of an undue advantage of any value (which could be financial or non-financial), directly or indirectly, and irrespective of location(s), in violation of applicable law, as an inducement or reward for a person acting or refraining from acting in relation to the performance of that person's duties</p>	<p>δωροδοκία προσφορά, υπόσχεση, παροχή, αποδοχή ή διεκδίκηση αχρεώστητου πλεονεκτήματος οποιασδήποτε αξίας (που θα μπορούσε να είναι οικονομική ή μη οικονομική), άμεση ή έμμεση και ανεξαρτήτως τόπου, κατά παράβαση της εφαρμοστέας νομοθεσίας, ως κίνητρο ή ανταμοιβή για πρόσωπο που ενεργεί ή παραλείπει να ενεργήσει σε σχέση με τις επιδόσεις των καθηκόντων του</p>	<p>1. Η απόδοση του soliciting ως διεκδίκηση είναι εσφαλμένη, διότι το κείμενο δεν αναφέρεται απαραίτητα σε συγκεκριμένες (ενεργητικές) πράξεις για την αποκόμιση του advantage, αλλά μπορεί να υponοεί και δια παραλείψεως αποκόμιση του. Το προσέγκυση θα ήταν πιο κατάλληλος όρος, ως πιο ουδέτερος.</p> <p>2. Αν και το undue σημαίνει πράγματι και αχρεώστητος, τούτος ο τελευταίος όρος αναφέρεται συχνότερα σε χρηματικό πλεονέκτημα, συνεπώς εδó δεν ταιριάζει απόλυτα, διότι δεν περιορίζομαστε σε χρηματικό πλεονέκτημα. Προτιμότερη θα ήταν η απόδοσή του με τον όρο αδικαιολόγητος, που είναι πιο γενικός ως προς αυτό το ζήτημα.</p> <p>3. Αν και το advantage αποδίδεται συχνά ως πλεονέκτημα, η χρήση του είναι λιγότερο ακριβής για τη συγκεκριμένη περίπτωση, επειδή ακριβώς το advantage μπορεί να είναι και χρηματικό. Προτιμότερη θα ήταν η χρήση του όρου ωφέλημα, που είναι πιο γενικός ως προς αυτό το ζήτημα και – το σημαντικότερο – είναι ήδη καθιερωμένος στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα (Άρθρα 159, 165, 187, 235–237) (ο όρος όφελος, που χρησιμοποιείται σπανιότερα στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα σε σχέση με τη δωροδοκία, π.χ. στο Άρθρο 187 παράγραφος 2, προσδιορίζεται κατά κανόνα από το επίθετο υλικό: υλικό όφελος, συνεπώς χρησιμοποιείται για την κατασίμηση στενότερης έννοιας από αυτή που απαντά στο συγκεκριμένο κειμενικό τεμάχιο).</p> <p>5. Η απόδοση του applicable law με τον όρο εφαρμοστέα νομοθεσία είναι εσφαλμένη, καθώς δηλώνει έννοια είδους (τ.έ. η νομοθεσία περιλαμβάνεται στο δίκαιο μιας χώρας, αλλά όχι το αντίστροφο, καθώς το δίκαιο περιλαμβάνει και κανόνες δικαίου που δεν είναι νομοθετήματα με την αυστηρή έννοια του όρου, π.χ. διατάγματα, αποφάσεις, διεθνείς συμβάσεις κ.λπ.). Η ορθή απόδοση απαιτεί χρήση του όρου εφαρμοστέο δίκαιο, ο οποίος παραπέμπει σε</p>

2 Αν και η νεοελληνική νομική γλώσσα δεν ευνοεί τον άμεσο δανεισμό, βλ. ενδ. Βαλεοντής & Κριμπάς (2014: 180, 225 – 227, 233), πβ. και Krimpas (2017a: 400).

3 Γενικότερα, για μηχανισμούς (άλλως: στρατηγικές ή μεθόδους) σχηματισμού όρων (που δεν θα πρέπει να συγχέονται με τις αρχές σχηματισμού όρων, βλ. επόμενη υποσημείωση) και για ποικίλα παραδείγματα χρήσης και αξιοποίησής τους βλ. ενδ. Krimpas (2007: 60–62), Krimpas & Ananiadis-Bassias (2009: 94, 98), Βαλεοντής & Κριμπάς (2014: 35–36, 209–240), Krimpas (2017a: 398), Krimpas (2017b: 79, 82), Krimpas & Karadimou (2018: 23, 25, 26, 28).

			<p>ολόκληρο το δίκαιο μιας χώρας.</p> <p>6. Αν και το performance αποδίδεται συχνά με τον όρο επίδοση ή, στον πληθυντικό, επιδόσεις, η ορθή απόδοση εδώ απαιτεί χρήση του σύμπλοκου όρου εκτέλεση καθηκόντων (εδώ δεν υπάρχει σοβαρός λόγος να αποδοθεί το duties με τον όρο υπηρεσιακές υποχρεώσεις, πβ. ανωτέρω), που είναι παγιωμένος στη νομική (και στη γενική) γλώσσα.</p> <p><u>Παρατήρηση:</u> Αν και στη γαλλική ο αγγλικός νομικός όρος bribery έχει αποδοθεί με τον όρο corruption, είναι λάθος στην ελληνική το bribery να αποδίδεται ως διαφθορά, καθότι ο τελευταίος όρος κατασημαίνει έννοια υπερτασόμενη της δωροδοκίας (τ.έ. η δωροδοκία είναι μορφή διαφθοράς, αλλά η διαφθορά μπορεί να έχει και άλλες μορφές).</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> προσφορά, υπόσχεση, παροχή, αποδοχή ή προσέλκυση αδικαιολόγητου ωφελήματος οποιασδήποτε αξίας (που θα μπορούσε να είναι οικονομική ή μη οικονομική), άμεση ή έμμεση και ανεξαρτήτως τύπου, κατά παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, ως κίνητρο ή ανταμοιβή για πρόσωπο που ενεργεί ή παραλείπει να ενεργήσει σε σχέση με την εκτέλεση των καθηκόντων του. Σημείωση: Στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα (Άρθρο 235) η δωροδοκία διακρίνεται σε ενεργητική και παθητική (η δεύτερη χαρακτηρίζεται συνήθως δωροληψία στην οικεία νομολογία και όταν απαιτείται εννοιολογική εξειδίκευση, αν και ο όρος δεν χρησιμοποιείται στα άρθρα του ελληνικού Ποινικού Κώδικα). Για λόγους γλωσσικής οικονομίας⁴ και εναρμόνισης με τη γλώσσα του ελληνικού Ποινικού Κώδικα και με το αγγλόγλωσσο πρότυπο, στο συγκεκριμένο κείμενο ο όρος δωροδοκία θα χρησιμοποιείται τόσο για την ενεργητική, όσο και για την παθητική εκδοχή της.</p>
3.6, σημ. 1	Top management has the power to delegate authority and provide resources within the organization	Η ανώτατη Διοίκηση έχει την εξουσία να εκχωρεί αρμοδιότητες και να παρέχει πόρους εντός του Οργανισμού	<p>Η απόδοση με το εκχωρεί είναι εσφαλμένη, διότι η εκχώρηση προϋποθέτει μεταβίβαση (άρα προηγούμενη κατοχή) της αρμοδιότητας, ενώ η ανάθεση μπορεί να γίνεται χωρίς προηγούμενη κατοχή της εν λόγω αρμοδιότητας.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Η ανώτατη Διοίκηση έχει την εξουσία να αναθέτει αρμοδιότητες και να παρέχει πόρους εντός του Οργανισμού</p>
3.26, σημ. 3	Reference to “ business ” in this document can be interpreted broadly to mean those activities that are relevant to the purposes of the organization’s existence.	Ως « κύριες διεργασίες » στο παρόν έγγραφο μπορεί να εννοούνται με την ευρεία έννοια οι κύριες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον σκοπό	<p>Η συνήθης μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του ΕΛΟΤ απόδοση του όρου business με τον σύμπλοκο όρο κύριες διεργασίες σε τέτοιες χρήσεις (τ.έ. όταν είναι συνώνυμο του core business), που ασφαλώς δεν είναι εσφαλμένος. Ωστόσο, ο επίσης σύμπλοκος</p>

4 Για την αρχή της γλωσσικής οικονομίας και τις λοιπές αρχές σχηματισμού όρων (που δεν θα πρέπει να συγχέονται με τους μηχανισμούς σχηματισμού όρων, βλ. προηγούμενη υποσημείωση), καθώς και ποικίλα παραδείγματα χρήσης και αξιοποίησής τους βλ. ενδ. Κριμπάς (2013: 256–263), Βαλεοντής & Κριμπάς (2014: 123, 158–159, 174–189), Κριμπάς (2017a), Κριμπάς (2017b: 80, 82), Κριμπάς & Karadimou (2018: 21–23, 24–26, 28–29, 32).

		ύπαρξης του Οργανισμού	<p>όρος υποστασιακές διεργασίες, τον οποίο έχει εισηγηθεί ο Ι. Σαριδάκης, μου φαίνεται προτιμότερος, διότι δίνει έμφαση στο γεγονός ότι αυτές συνδέονται με τον σκοπό ύπαρξης δεδομένου Οργανισμού και είναι λιγότερο γενικόλογος (ορισμένες φορές ενδείκνυται η σαφέστερη υπογράμμιση της προθετικότητας του κειμένου-πηγής).</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Ως «υποστασιακές διεργασίες» στο παρόν έγγραφο μπορεί να εννοούνται με την ευρεία έννοια οι κύριες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον σκοπό ύπαρξης του Οργανισμού</p>
3.30	due diligence	προσήκουσα επιμέλεια	<p>Αν και η χρήση του όρου προσήκουσα επιμέλεια είναι αποδεκτή, τουλάχιστον στη συγκεκριμένη περίπτωση, στη νομική γλώσσα χρησιμοποιείται συχνότερα ο σύμπλοκος όρος δέουσα επιμέλεια.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> δέουσα επιμέλεια</p>
Εισαγωγή, 3η παρ., 1η γραμμή	Organizations have a responsibility to proactively contribute to combating bribery.	Οι οργανισμοί έχουν ευθύνη ανάληψης προληπτικών μέτρων για την καταπολέμηση της δωροδοκίας.	<p>Αν και η αρχική απόδοση μοιάζει μάλλον αποδεκτή, αποκρύπτει το γεγονός ότι proactively περιλαμβάνει την έννοια της δράσης (= action), καταφεύγει στην όχι και τόσο δόκιμη σύμφραση ανάληψη μέτρων (< αναλαμβάνω μέτρα), περιορίζει τη δράση στη μορφή συγκεκριμένων μέτρων, ενώ θέτει και ζήτημα γλωσσικής οικονομίας και ευελιξίας στο περικείμενο και στο συγκείμενο.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Οι οργανισμοί έχουν ευθύνη προληπτικής δράσης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας.</p>
Εισαγωγή, 6η παρ., 1η γραμμή	Conformity with this document cannot provide assurance that no bribery has occurred or will occur in relation to the organization, as it is not possible to completely eliminate the risk of bribery. However, this document can help the organization implement reasonable and proportionate measures designed to prevent, detect and respond to bribery.	Η συμμόρφωση με το παρόν έγγραφο δεν δύναται να διασφαλίσει ότι δεν προκύπτει ή δεν θα προκύψει καμία δωροδοκία που συνδέεται με τον Οργανισμό, καθώς δεν είναι δυνατόν να εξαλειφθεί πλήρως η διακινδύνευση δωροδοκίας.	<p>1. Ο όρος assurance αναφέρεται άλλοτε σε εξασφάλιση (τ.έ. εξάλειψη της διακινδύνευσης) άλλοτε σε διασφάλιση (τ.έ. μείωση της διακινδύνευσης σε αποδεκτή στάθμη). Με βάση το νόημα του κειμένου, θεωρώ προτιμότερη εδώ τη χρήση του εξασφαλίζω ως ισοδύναμου του to provide assurance.</p> <p>2. Αν και ο όρος αναλογικά μέτρα τείνει να καθιερωθεί στο πλαίσιο του ΕΛΟΤ ως απόδοση του όρου proportionate measures, ορθότερη θα ήταν η χρήση του όρου ανάλογα μέτρα, τόσο επειδή το αναλογικός παραπέμπει στο αντιθετικό ζεύγος «αναλογικός – ψηφιακός», όσο και επειδή το ανάλογος σχηματίζει συμμετρικό ζεύγος με το δυσανάλογος, που χρησιμοποιείται στην απόδοση του disproportionate measures (= δυσανάλογα μέτρα). Ενδείκνυται αλλαγή πολιτικής του ΕΛΟΤ ως προς την εν λόγω απόδοση.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Η συμμόρφωση με το παρόν έγγραφο δεν δύναται να εξασφαλίσει ότι δεν προκύπτει ή δεν θα προκύψει καμία δωροδοκία που συνδέεται με τον Οργανισμό, καθώς δεν είναι δυνατόν να εξαλειφθεί πλήρως η διακινδύνευση δωροδοκίας.</p> <p>Ωστόσο, το παρόν έγγραφο μπορεί να βοηθάει τον Οργανισμό να υλοποιεί εύλογα και ανάλογα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί</p>

			κατάλληλα για την αποτροπή και τον εντοπισμό της δωροδοκίας και την αντιμετώπισή της.
A.3.2 β)	An organization which has activities in a higher bribery risk location will normally need more comprehensive bribery risk assessment and due diligence procedures and a higher level of anti-bribery control over its business transactions in that location than an organization which only has activities in a lower bribery risk location, where bribery is relatively rare.	Ο Οργανισμός που ασκεί δραστηριότητες σε περιοχές υψηλότερης διακινδύνευσης δωροδοκίας κατά κανόνα χρειάζεται πιο εκτενή αξιολόγηση της διακινδύνευσης της δωροδοκίας και διαδικασίες δέουσας επιμέλειας καθώς και υψηλότερο επίπεδο ελέγχου κατά της δωροδοκίας στις συναλλαγές του στην εν λόγω περιοχή σε σύγκριση με τον Οργανισμό που ασκεί δραστηριότητες μόνο σε περιοχές χαμηλότερης διακινδύνευσης δωροδοκίας, όπου η δωροδοκία είναι σχετικά σπάνια.	Η απόδοση με τον όρο επίπεδο θεωρώ, συμφωνώντας με επισήμανση του Ι. Σαριδάκη, ότι δεν είναι η κατάλληλη σε τέτοιες περιπτώσεις διότι, στα φυσικά μεγέθη, το level , που μπορεί να είναι υψηλότερο ή χαμηλότερο σε κλίμακες διαβάθμισης, αποδίδεται παγίως με τον όρο στάθμη , ο οποίος μπορεί κάλλιστα να μεταφερθεί και στο νομικό πεδίο (διαθεματικός δανεισμός). <u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Ο Οργανισμός που ασκεί δραστηριότητες σε περιοχές υψηλότερης διακινδύνευσης δωροδοκίας κατά κανόνα χρειάζεται πιο εκτενή αξιολόγηση της διακινδύνευσης της δωροδοκίας και διαδικασίες δέουσας επιμέλειας καθώς και υψηλότερη στάθμη ελέγχου κατά της δωροδοκίας στις συναλλαγές του στην εν λόγω περιοχή σε σύγκριση με τον Οργανισμό που ασκεί δραστηριότητες μόνο σε περιοχές χαμηλότερης διακινδύνευσης δωροδοκίας, όπου η δωροδοκία είναι σχετικά σπάνια.
5.1.2 ια)	encouraging the use of reporting procedures for suspected and actual bribery	της ενθάρρυνσης της εφαρμογής διαδικασιών αναφοράς για υποψία δωροδοκίας και πραγματική δωροδοκία	Η αρχική απόδοση, αν και όχι εσφαλμένη, είναι λιγότερο ακριβής και συντακτικά λιγότερο οικονομική και συνεκτική. Παρότι το γεγονός ότι η εικασία είναι κάπως πιο αόριστη από την υποψία , στο συγκεκριμένο συγκείμενο δεν παρεμποδίζεται, κατά τη γνώμη μου, η κατανόηση του ορθού νόηματος. <u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> της ενθάρρυνσης της εφαρμογής διαδικασιών αναφοράς για εικαζόμενη ή διαπιστωμένη δωροδοκία
5.2 θ)	be communicated in appropriate languages within the organization and to business associates who pose more than a low risk of bribery	να γνωστοποιείται στις κατάλληλες γλώσσες εντός του Οργανισμού και στους συνεργάτες που παρουσιάζουν υπερβάλλουσα διακινδύνευση δωροδοκίας	Η απόδοση υπερβάλλουσα διακινδύνευση είναι μάλλον εσφαλμένη, καθότι υπερβάλλων σημαίνει μεγαλύτερος/περισσότερος από το δέον , ενώ το νόημα του κειμένου είναι ότι κάποιος συνεργάτες παρουσιάζουν διακινδύνευση δωροδοκίας όχι απλώς χαμηλή, αλλά λίγο υψηλότερη από το χαμηλότερο όριο , άρα χαμηλή μεν, αλλά που δεν μπορεί/δεν πρέπει να αγνοηθεί, τ.έ. μη αμελητέα . <u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> να γνωστοποιείται στις κατάλληλες γλώσσες εντός του Οργανισμού και στους συνεργάτες που παρουσιάζουν μη αμελητέα διακινδύνευση δωροδοκίας
7.2.2 δ)	personnel will not suffer retaliation, discrimination or disciplinary action (e.g. by threats, isolation, demotion, preventing advancement, transfer , dismissal, bullying, victimization, or other forms of harassment) for:	το προσωπικό δεν πρέπει να υπόκειται σε αντίποινα, διακρίσεις ή πειθαρχικά μέτρα (π.χ. μέσω απειλών, απομόνωσης, υποβιβασμού, παρεμπόδισης εξέλιξης, μετάθεσης , απόλυσης, αλλοίωσης μορφής (παρενόχλησης))	1. Η αρχική απόδοση με το μετάθεση δεν είναι, ασφαλώς, εσφαλμένη. Ωστόσο, ο όρος μετάθεση από μόνος του δεν κατασημαίνει απαραίτητα αρνητική μεταχείριση. Γι' αυτό και η προσθήκη του δυσμενής φωτίζει καλύτερα την προθετικότητα του κειμένου-πηγής. Μπορεί κανείς να αντιτάξει ότι και στο αγγλόγλωσσο κείμενο το transfer χρησιμοποιείται ομοίως χωρίς προσδιορισμό που να υποδηλώνει τη δυσμένεια , αλλά οι αγγλόφωνοι

			<p>χρησιμοποιούν, κατά την άποψή μου, πιο ελλειπτικό/συνδηλωτικό λόγο σε τέτοιες περιπτώσεις (τ.έ. προτιμούν να εξάγουν το νόημα από το συγκεκριμένο), πράγμα που δεν ισχύει για τους ελληνόφωνους που προτιμούν πιο ρητές και ξεκάθαρες διατυπώσεις, ιδίως στα κείμενα με γλώσσα για ειδικούς σκοπούς.</p> <p>2. Ο όρος παρενόχληση παραπέμπει συνήθως σε σεξουαλική παρενόχληση, ενώ το κείμενο αναφέρεται σε οποιαδήποτε μορφή παρενόχλησης. Χωρίς, δηλαδή, να είναι εσφαλμένη η αρχική διατύπωση, θα ήταν προτιμότερη και εδώ η χρήση του σύμπλοκου όρου δυσμενής μεταχείριση που αποκαλύπτει πλήρως την προθετικότητα του κειμένου-πηγής. Κατά τα λοιπά βλ. αμέσως παραπάνω (υπό 1), mutatis mutandis.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> το προσωπικό δεν πρέπει να υπόκειται σε αντίποινα, διακρίσεις ή πειθαρχικά μέτρα (π.χ. μέσω απειλών, απομόνωσης, υποβιβασμού, παρεμπόδισης εξέλιξης, δυσμενούς μετάθεσης, απόλυσης, εκφοβισμού, θυματοποίησης ή άλλης μορφής δυσμενούς μεταχείρισης)</p>
8.10 σημ. 2	In these cases, the organization documents its inability to comply	Στις περιπτώσεις αυτές, ο Οργανισμός τεκμηριώνει την αδυναμία του να συμμορφώνεται	<p>Η αρχική απόδοση, αν και όχι εσφαλμένη, είναι προβληματική, αφενός, διότι η κτητική αντωνυμία (του) μπορεί να εκληφθεί ως γενική ενικού του οριστικού άρθρου ουδέτερου γένους και, αφετέρου, διότι στη νεοελληνική νομική γλώσσα, που εμφανίζει έντονη δομική επίδραση από τη γερμανική νομική γλώσσα (Κριμπάς & Chiril 2017: 1, Βαλεοντής & Κριμπάς 2014: 28, 46, 129, 227), είναι συνηθέστερη η χρήση ρηματικών ουσιαστικών (ονοματικοποίηση) (Κριμπάς 2016: 2158, Βαλεοντής & Κριμπάς 2014: 32), η οποία συχνά οδηγεί σε οικονομικότερες και πιο συμπτυκνωμένες διατυπώσεις.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Στις περιπτώσεις αυτές, ο Οργανισμός τεκμηριώνει την αδυναμία συμμόρφωσής του</p>
A.1, 3η γραμμή	It is not intended to be comprehensive or prescriptive, nor is an organization required to implement the following steps in order to have an anti-bribery management system that meets the requirements of this document	Η εκπόνηση οδηγιών δεν αποσκοπεί στο να είναι αυτές εξαντλητικές ή να υπαγορεύουν ενέργειες , ούτε απαιτείται από τον Οργανισμό να εφαρμόζει τα μέτρα που αναφέρονται παρακάτω προκειμένου να διαθέτει σύστημα διαχείρισης κατά της δωροδοκίας που ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παρόντος εγγράφου	<p>1. Η αρχική απόδοση εμφανίζει το ίδιο πρόβλημα με την περίπτωση που εξετάστηκε αμέσως παραπάνω (ρήμα αντί ρηματικό ουσιαστικό), σύνταξη που απαιτεί και την κάπως ανοίκεια χρήση του υποκειμένου (αυτές) μετά το ρήμα.</p> <p>2. Η αρχική απόδοση δεν κατορθώνει να εξεύρει ισοδύναμο του prescriptive, με αποτέλεσμα μια λιγότερο συνεκτική διατύπωση που διακρίνεται από την διάζευξη μεταξύ δύο ρημάτων αντί μεταξύ δύο επιθέτων. Επιπλέον, το υπαγορεύουν ενέργειες δεν αποδίδει κατάλληλα την έννοια του prescriptive, το οποίο σημαίνει ρυθμιστικός, αυτός που ρυθμίζει συμπεριφορές (οι οποίες μπορεί να μη συνίστανται σε συγκεκριμένες ενέργειες, αλλά σε παραλείψεις, στάσεις κ.λπ.). Η χρήση του επιθέτου κανονιστικός θα ήταν προτιμότερη (το ότι το κανονιστικός αποδίδει και το normative δεν θα πρέπει να μας αφορά εδώ, αφού είναι σαφές ότι</p>

			<p>αναφέρεται σε οδηγίες και όχι σε κανόνες δικαίου).</p> <p>3. Η αρχική απόδοση, αν και όχι ακριβώς εσφαλμένη, μπορεί να βελτιωθεί πολύ με την προσθήκη του να (δηλαδή με χρήση βουλητικής πρότασης/υποτακτικής έγκλισης), τόσο για λόγους συντακτικής συνοχής με το να διαθέτει, όσο για να φανεί η έννοια του επιθυμητού, το οποίο δεν έχει ακόμα πραγματοποιηθεί.</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Η εκπόνηση οδηγιών δεν αποσκοπεί στη διεξοδικότητα ή την κανονιστικότητά τους, ούτε απαιτείται από τον Οργανισμό να εφαρμόζει τα μέτρα που αναφέρονται παρακάτω προκειμένου να διαθέτει σύστημα διαχείρισης κατά της δωροδοκίας που να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του παρόντος εγγράφου</p>
A.2.2.1	<p>Facilitation payment is the term sometimes given to an illegal or unofficial payment made in return for services that the payer is legally entitled to receive without making such payment</p>	<p>Ο όρος πληρωμή διευκόλυνσης δηλώνει ενίοτε την παράνομη ή ανεπίσημη πληρωμή που δίνεται ως ανταπόδοση για υπηρεσίες που αυτός που πληρώνει δικαιούται χωρίς να καταβάλει καμία πληρωμή</p>	<p>Η αρχική απόδοση με τον όρο γρηγορόσημο φαίνεται εύστοχη εκ πρώτης όψεως. Ωστόσο, είναι συζητήσιμο αν ο όρος είναι κατάλληλος, καθότι το facilitation payment άλλοτε θεωρείται νόμιμο, άλλοτε όχι, συνεπώς δεν ταυτίζεται πάντα με το γρηγορόσημο, βλ. π.χ. "Is 'facilitating payment' a bribe or not?", <i>Business Report</i>, September 8, 2004. Συνεπώς, είναι προτιμότερη η προσκόλληση στη διατύπωση του αγγλόγλωσσου προτύπου, για τον πρόσθετο μάλιστα λόγο ότι η νεοελληνική νομική γλώσσα προτιμά το λόγιο ύφος (Κριμπάς 2016, Κριμπάς 2013: 252–253, Βαλεοντής & Κριμπάς 2014: 34, 35, 45–46, 48, 49–58, 129, 130, 226, 227, Κριμπάς: 278–280, 285–287) (στο οποίο δεν ταιριάζει ο όρος γρηγορόσημο, ο οποίος έχει αργκοτικές συνδηλώσεις).</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Ο όρος πληρωμή διευκόλυνσης δηλώνει ενίοτε την παράνομη ή ανεπίσημη πληρωμή που δίνεται ως ανταπόδοση για υπηρεσίες που αυτός που πληρώνει δικαιούται χωρίς να καταβάλει καμία πληρωμή</p>
A.8.5	<p>In some cases, temporary staff or workers may be provided to the organization by a labour supplier or other business associate</p>	<p>Σε μερικές περιπτώσεις, δύναται να διατίθεται στον Οργανισμό προσωρινό προσωπικό ή εργαζόμενοι από εταιρείες εννοκίας προσωπικού ή άλλων συνεργάτη</p>	<p>Η αρχική απόδοση είναι λιγότερο κατάλληλη, καθώς χρησιμοποιεί όρο που κατασημαίνει μια στενή έννοια (εννοκίαση), ενώ θα ήταν προτιμότερη η χρήση όρου που να κατασημαίνει μια ευρύτερη έννοια, όπως διάθεση, η οποία περιλαμβάνει και την εννοκίαση. Επίσης, ο όρος εννοκίαση ίσως έχει αρνητικές συνδηλώσεις όταν συντάσσεται με γενική αντικειμενική που δηλώνει πρόσωπο (αν, δηλαδή, ήθελε κανείς οπωσδήποτε να χρησιμοποιήσει τη στενότερη έννοια, θα έπρεπε να χρησιμοποιήσει μάλλον το όρο εκμίσθωση παρά εννοκίαση).</p> <p><u>Προτεινόμενη διατύπωση:</u> Σε μερικές περιπτώσεις, δύναται να διατίθεται στον Οργανισμό προσωρινό προσωπικό ή εργαζόμενοι από εταιρείες διάθεσης προσωπικού ή άλλων συνεργάτη</p>

3. Συμπεράσματα

Από το υλικό και τις παρατηρήσεις που παρουσιάζονται στον ανωτέρω πίνακα, καθίσταται σαφές ότι η ελληνόγλωσση διατύπωση προτύπων που περιέχουν νομική γλώσσα δεν είναι απλή υπόθεση, αφού ακόμα και αποδόσεις που θα φαίνονταν αυτονόητες στον μη ειδικό μπορεί να είναι, τελικά, εσφαλμένες, αδόκιμες, ελλιπώς σαφείς ή λιγότερο κατάλληλες για διάφορους άλλους λόγους. Ενδεικτικά, οι αιτίες μπορούν να αναζητηθούν, ατομικά ή συνδυαστικά: α) σε παγιωμένες, λόγω μακράς πρακτικής (: εντός ή και εκτός του ΕΛΟΤ), διαγλωσσικές «ισοδυναμίες» όρων οι οποίες, ωστόσο, δεν ισχύουν σε ορισμένα συγκεκριμένα (: άγνοια ζητημάτων διακειμενικότητας της γλώσσας-στόχου) και ο συντάκτης του ελληνόγλωσσου προτύπου δεν γνωρίζει/δεν κατανοεί την αληθινή έννοια που κατασημαίνει ο όρος στο δεδομένο αγγλόγλωσσο πρότυπο (όπως π.χ. οι προαναφερθείσες περιπτώσεις των όρων *advantage*, *jurisdiction*, *level*, *performance*), β) σε γλωσσική παρεμβολή (*interference*) (Κριμπάς 2017: 62, 94–96) από το αγγλόγλωσσο κείμενο, ιδίως στο συντακτικό επίπεδο (όπως π.χ. οι προαναφερθείσες περιπτώσεις χρήσης ρήματος αντί ρηματικού ουσιαστικού), γ) σε άγνοια του τρόπου αντιμετώπισης περιπτώσεων εγγενούς ασυμμετρίας μεταξύ της γλώσσας-πηγής και της γλώσσας-στόχου (όπως π.χ. η προαναφερθείσα περίπτωση του όρου *applicable*, όπου το *-able* δεν ισοδυναμεί πάντα με το ελληνικό *-σιμος*), δ) σε ανεπαρκή γνώση της έννοιας που κατασημαίνει δεδομένος όρος στη γλώσσα-στόχο (όπως π.χ. οι προαναφερθείσες περιπτώσεις μη κατανόησης της έννοιας της *εκχώρησης*, της *παράβασης* και της *παραβίασης*), ε) σε ανεπαρκή επίγνωση λεπτών εννοιολογικών και δομικών διαφορών (με συχνή εμπλοκή και ζητημάτων διακειμενικότητας) στη χρήση της γλώσσας-πηγής (όπως π.χ. οι προαναφερθείσες περιπτώσεις ακατάλληλης απόδοσης του *more than low* ή παραγνώρισης των συνδηλώσεων του όρου *παρενόχληση*), στ) σε ανεπαρκή επίγνωση των δυνατοτήτων ή αδυναμιών της δομής της γλώσσας-στόχου (όπως π.χ. η προαναφερθείσα περίπτωση χρήσης οριστικής αντί υποτακτικής, η χρήση της πρόθεσης *κατά* μετά το ουσιαστικό *διαχείριση*), ζ) σε άγνοια πραγματολογικών στοιχείων (με συχνή εμπλοκή και ζητημάτων διακειμενικότητας) της γλώσσας-πηγής και/ή της γλώσσας-στόχου (όπως π.χ. οι προαναφερθείσες περιπτώσεις άγνοιας του γεγονότος ότι, σε διάφορα αγγλοσαξονικά δίκαια, η πληρωμή διευκόλυνσης δεν θεωρείται πάντα παράνομη ή του γεγονότος ότι ο ελληνικός Ποινικός Κώδικας χρησιμοποιεί τον όρο *ωφέλημα*). Γενικότερα, ο συντάκτης ενός προτύπου που έχει ως αφετηρία ένα ξενόγλωσσο πρότυπο δεν θα πρέπει να έχει την αίσθηση ότι η διατύπωση/απόδοση/μετάφραση είναι απλώς μεταφορά λέξεων σε επιφανειακό κειμενικό επίπεδο, αλλά να συνειδητοποιεί ότι είναι μεταφορά εννοιών οι οποίες, αρχικά, κατανοούνται στο κείμενο-πηγή και, στη συνέχεια, αποδίδονται στο κείμενο-στόχο με όχημα τις κατάλληλες λέξεις και δομές. Συνεπώς, τα ελληνόγλωσσα πρότυπα που περιέχουν νομική γλώσσα και βασίζονται σε ξενόγλωσσα πρότυπα θα πρέπει πάντοτε να ελέγχονται εξονυχιστικά από γλωσσομαθείς νομικούς επιστήμονες⁵, σε αντιπαράβολή με το ξενόγλωσσο πρωτότυπο πρότυπο και να τυγχάνουν επιμέλειας σε περίπτωση εντοπισμού εσφαλμένων, αδόκιμων, ελλιπώς σαφών ή άλλως ακατάλληλων διατυπώσεων, τόσο στο επίπεδο της νομικής ορολογίας, όσο και στο επίπεδο της ευρύτερης νομικής γλώσσας.

Βιβλιογραφία (του συγγραφέα, ατομική και συλλογική)

- Βαλεοντής, Κ.Ε. & Π.Γ. Κριμπάς (2014). *Νομική γλώσσα, νομική ορολογία: θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη/Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας.
- Κριμπάς, Π.Γ. (2011). «Η προσέγγιση του ζητήματος της ισοδυναμίας στον ελληνόφωνο χώρο: φάσεις και αντιφάσεις», στο: Τ. Νενοπούλου & Ε. Λουπάκη (επιμ.), *Η μεταφρασεολογική έρευνα και η μεταφραστική πρακτική στον ελληνόφωνο χώρο*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, 85–101.

5 Πβ. Krimpas (2010b: 112–113).

- Κριμπάς, Π.Γ. (2013). «Η συνδρομή του θεωρητικού της ορολογίας στο έργο του ελληνόφωνου νομικού», στο: *Ελληνική γλώσσα και ορολογία: Ανακοινώσεις 9ου Συνεδρίου*. Αθήνα: ΕΛΕΤΟ, 247–268 [πρακτικά].
- Κριμπάς, Π.Γ. (2016). «Προς μια γραμματική της Νεοελληνικής Νομικής Γλώσσας», *Νομικό Βήμα* 63(9), 2149–2166.
- Κριμπάς, Π.Γ. (2017). *Εισαγωγή στη Θεωρία της Μετάφρασης*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Κριμπάς, Π.Γ. & Α.Ο. Chiril (2017). «Συγκριτική επισκόπηση των θεμελιωδών χαρακτηριστικών της νεοελληνικής και της ρωσικής νομικής γλώσσας», στο: *Πρακτικά 5ης Συνάντησης Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων*. Θεσσαλονίκη: Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας & Φιλολογίας ΑΠΘ [πρακτικά].
- Κριμπάς, Π.Γ. & Μ. Σφακιανάκη (2015). «Ο βαθμός νομικής δεσμευτικότητας του μεταφράσματος ως παράγοντας διαμόρφωσης της πρόθεσης του νομικού μεταφραστή», στο: Ε. Κουρδής & Ε. Λουπάκη (επιμ.), *Όψεις της Ελληνόφωνης Μεταφρασεολογίας: Μελέτες για τη μετάφραση αφιερωμένες στην Τάνια Νενοπούλου-Δρόσου*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ, 71–85.
- Krimpas, P.G. (2007). “European Law and the New Legal Terminology in Bulgarian”, στο: *Science, Education and Time As Our Concern, Part I: Language, Literature, Methods of Language and Literature Teaching*. Smolyan: University of Plovdiv 'Paisii Hilendarski', 60–66 [πρακτικά].
- Krimpas, P.G. (2010a). “Rendering Nationalistic Spirit in Translation: The Construction of Nationalism in Greek and Albanian Literature: Kadare, Gage, and Chatzis”, *Syntheses* 3, 99–115.
- Krimpas, P.G. (2010b). “Necesidades terminológicas en la traducción de textos jurídicos por abogados griegos conforme al artículo 53 del decreto legislativo 3026/1954”, στο: I. Ζ. Ακτσόγλου *et al.* (επιμ.), *Εύπλοια*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 111–120.
- Krimpas, P.G. (2015). “Current (2015) Professional Profiles of the Legal Translator in Greece: A Function-Oriented Comparison”, *International Journal of Language, Translation and Intercultural Communication (IJLTIC)* 3, 20–39.
- Krimpas, P.G. (2017a). “ISO 704:2009 and equivalents of English financial terms in lesser-used languages: the case of Greek”, *Perspectives* 25(3), 397–416.
- Krimpas, P.G. (2017b). “Terminological preciseness or translational and legal effectiveness? Terminology of commodatum in no > el language pair”, στο: Z. Guldanová (ed.) *Konteksty súdneho prekladu a tlmočenia VI*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 66–84.
- Krimpas, P.G. & E. Ananiadis-Bassias (2009). «Traduction, plurilinguisme et harmonisation des marchés des capitaux en Europe : terminologie juridique de la législation Communautaire et pratiques traductionnelles », στο: *Terminologie et plurilinguisme dans l'économie internationale*. Milan : Università Cattolica, 92–102 [πρακτικά].
- Krimpas, P.G. & D. Karadimou (2018). “Terminological issues in official translations of international environmental conventions: The case of Greek as a target language”, *Parallèles* 30(1), 21–36.
- Кримпас, П.Г. (2008). «Причастия в русских юридических текстах и их перевод на греческий язык», στο: *Русский язык и культура в зеркале перевода*. Москва: МГУ, 278–295 [πρακτικά].

Διαδικτυακές πηγές:

- Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών ΑΠΘ [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] (1998). *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (ΛΚΝ)*. Ανάκτηση από http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/ (17 Ιανουαρίου 2019).
- “Is 'facilitating payment' a bribe or not?”, *Business Report*, September 8, 2004. Ανάκτηση από

<https://www.iol.co.za/business-report/opinion/is-facilitating-payment-a-bribe-or-not-758043> (17 Ιανουαρίου 2019).

Πρότυπα ISO και νομικά κείμενα:

ISO 37001:2016

Ποινικός Κώδικας (επιμ. Δ. Ζημιανίτης) (2003). Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.